

**MUNI
MED**

**ODSÁVÁNÍ Z DOLNÍCH CEST DÝCHACÍCH
– UZAVŘENÝ ODSÁVACÍ SYSTÉM**

Odsávání dýchacích cest (DC)

- činnost, při které **dochází k aspiraci sekretu z horních nebo dolních cest dýchacích** za pomoci otevřeného nebo uzavřeného odsávacího systému
- Kompetence k výkonu – všeobecná sestra se specializovanou způsobilostí (sestra pro intenzivní péči) dle vyhlášky č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, ve znění pozdějších předpisů.

Kompetence k výkonu

- všeobecná sestra se specializovanou způsobilostí (sestra pro intenzivní péči) dle vyhlášky č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, ve znění pozdějších předpisů.

158

VYHLÁŠKA

ze dne 10. června 2022,

kterou se mění vyhláška č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, ve znění pozdějších předpisů

§ 55 Všeobecná sestra se specializovanou způsobilostí (Sestra pro intenzivní péči)

- provádět následnou výměnu tracheostomické kanyly pacientovi na umělé plicní ventilaci,
- provádět odstranění tracheostomické kanyly,
- provádět odvykání od umělé plicní ventilace, včetně provádění testů spontánního dýchání u pacienta se zajištěnými dýchacími cestami.
- pečovat o dýchací cesty pacienta i při umělé plicní ventilaci, včetně odsávání z dolních cest dýchacích,
- pečovat o pacienty na domácí plicní ventilaci, včetně obsluhy zdravotnických prostředků, vyhodnocení ventilačních parametrů, výměny tracheostomické kanyly při komplikacích, provádět poučení pacienta a jím určených osob o používání pomůcek a obsluze zdravotnických prostředků.

ODSÁVÁNÍ Z DOLNÍCH DC – OTEVŘENÝ ODSÁVACÍ SYSTÉM

Indikace

- nahromadění sekretů v DC nebo viditelný sekret v kanyle
- dechové fenomény (chrčení, bublání, kašláním, vymizení zvuků)
- desaturace nebo jiné změny vitálních funkcí
- zvýšená dechová práce
- náhlý vzestup tlaku v DC
- změny dechového objemu (VT), rychlosti proudění vzduchu
- prevence ventilátorové pneumonie
- udržení průchodnosti DC (prevence obstrukce orotracheální kanyly/tracheostomické kanyly)
- změny parametrů acidobazické rovnováhy
- odběr biologického materiálu (sputum)

Kontraindikace

- neexistují absolutní kontraindikace

ODSÁVÁNÍ Z DOLNÍCH DC – OTEVŘENÝ ODSÁVACÍ SYSTÉM

Frekvence odsávání

- dle potřeby pacienta
- odsávání min. po 6-8 hodinách (zjistit stav zahlenění, redukce biofilmu, prevence obstrukce kanyly)

Délka odsávání

- odsávání se provádí šetrně po dobu maximálně 10 sekund
- postup lze opakovat po uplynutí alespoň 2 dechových cyklů pacienta (prevence zhoršení oxygenace)

Pomůcky

- OOPP (zástěra, brýle/štít, čepice, ústenka, rukavice)
- dezinfekce na ruce
- funkční odsávačka
- odsávací set Trach Care
- sterilní stříkačka se sterilním fyziologickým roztokem pro proplach uzavřeného systému
- 10 ml – 20 ml stříkačka na odsávání subglotického prostoru
- fonendoskop
- manometr
- dezinfekční roztok na proplach odsávacího systému
- desinfekční ubrousky (pro desinfekci portu)
- emitní miska
- zkumavka na případný odběr vzorku

Obr. 1 Odsávací set Trach Care

Před výkonem

Sestra:

- připraví pomůcky a odsávačku – kontrola funkčnosti + optimální podtlak (80-120 mmHg)
- provede hygienickou dezinfekci rukou (HDR) a použije OOPP
- iniciální dotek
- vysvětlí pacientovi průběh výkonu (pacienta při vědomí požádá o spolupráci)
- semirekumbentní poloha, pokud není kontraindikována
- změří tlak v obturační manžetě manometrem (20-25 mmHg, 27-32 cm H₂O)
- odsaje sekret z dutiny ústní odsávacím katetrem a ze subglotického prostoru 10 ml nebo 20 ml stříkačkou (voleno dle množství sekretu), před odsátím ze subglotického prostoru provede dezinfekci portu dezinfekčními ubrousky
- provede HDR a výměnu rukavic
- zkontroluje dýchání pacienta fonendoskopem (množství zahlenění a indikace k odsání)
- při riziku desaturace v průběhu odsávání provede preoxygenaci (dle indikace lékaře)

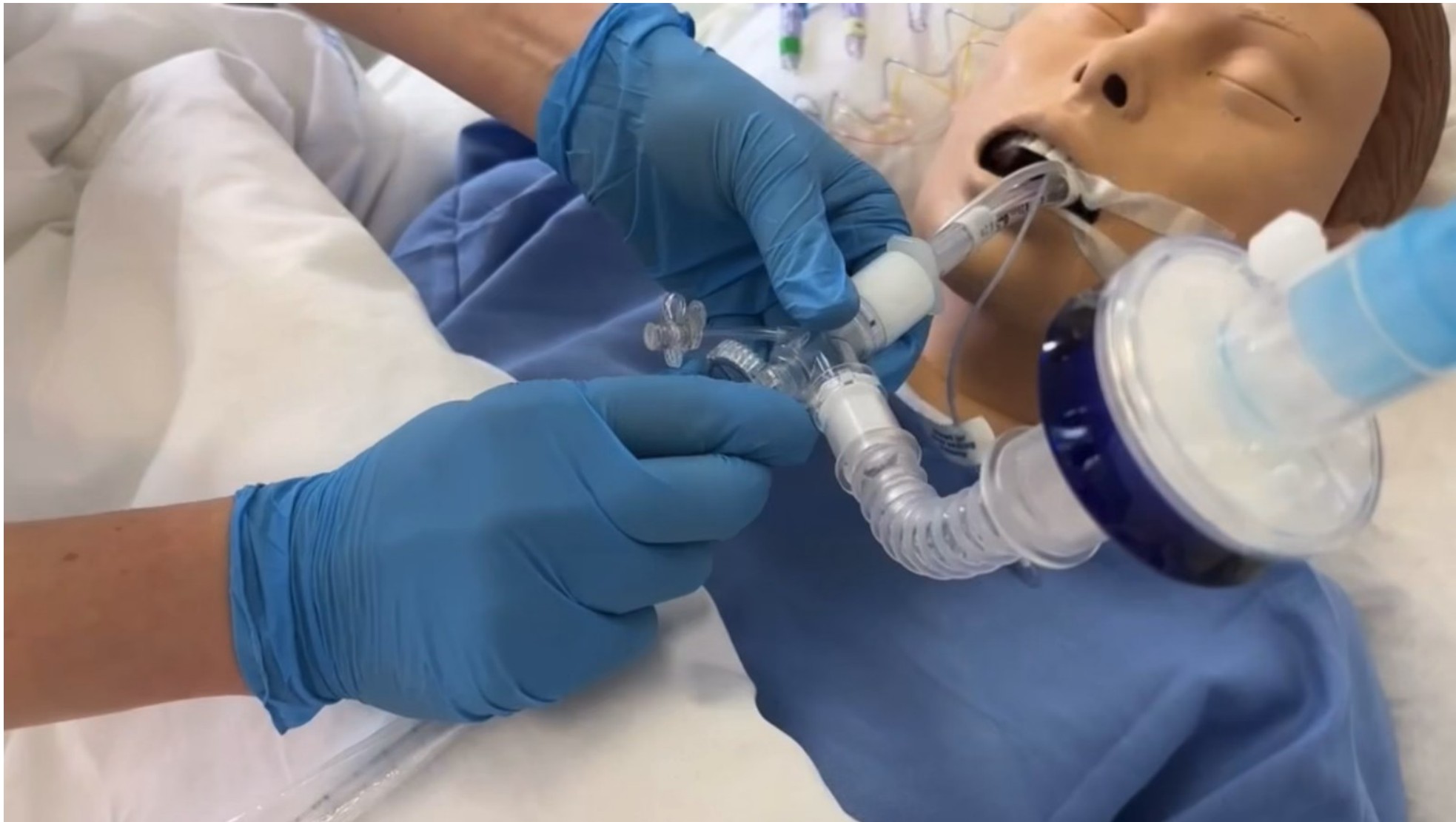
Průběh výkonu

- odjistí zámek na odsávacím setu (v místě spoje s kanylou)
- napojí odsávačku na Trach Care
- odjistí zámek na odsávacím setu (v místě spoje odsávací hadice a Trach Care)
- fixuje kanylu proti pohybu a systému proti odpojení
- zavede odsávací katetr šetrně do místa pružného odporu – oblast cariny (neodsává při zavádění)
- následně odsávací katetr povysune o 1 cm
- odsává přerušovaně pomocí stop ventilu a během sání katétr vytahuje krouživým pohybem
- monitoruje pacienta
- sleduje vzhled a množství sputa
- komunikuje s pacientem

Po výkonu

- uzavře zámek na odsávacím setu (blíže ke kanyle)
- propláchne Trach Care 10 ml stříkačkou za pomoci kontinuálního odsávání odsávačkou
- propláchne odsávací hadici odsávačky připraveným dezinfekčním roztokem a uloží dle zvyklosti oddělení
- sleduje stav pacienta a dalších monitorovaných parametrů
- provede HDR a výměnu rukavic
- zkontroluje dýchání fonendoskopem
- kontrolu tlaku manometrem v obturační manžetě neprovádí po výkonu rutinně (pouze v indikovaných případech např. obtížné odsávání, pohyb kanyly, úporný kašel pacienta a jiné)
- pokud bude provádět další úkony, provede HDR a výměnu rukavic
- zaznamená výkon do dokumentace

Komplikace

- laryngospasmus
- nauzea, vomitus, aspirace
- poranění cest dýchacích
- krvácení z cest dýchacích
- desaturace
- změny vitálních funkcí
- atelektázy
- dekanylace, extubace
- hypoxemie, hypertenze
- zvýšení nitrolebního tlaku
- vyvolání arytmií
- infekce cest dýchacích

Video připravili a zpracovali studenti 1. ročníku navazujícího magisterského studia na LF MU studijní program Intenzivní péče v rámci předmětu Edukace v práci sestry v intenzivní péči – cvičení

Bc. Gaidos Debora; Bc. Kadubcová Marie; Bc. Rybníkářová Veronika; Bc. Škollová Barbora

Použité zdroje:

SUKOVÁ, O, KNECHTOVÁ Z Ošetřovatelské postupy v intenzivní péči: respirační systém. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2018. 87 s. ISBN 978-80-210-9094-1

Fotodokumentace:

Archiv autorů videa

Editace a odborná konzultace:

PhDr. Beharková Natália, Ph.D.; Mgr. Pešáková Edita, DiS.; Mgr. Mica Patrik, DiS; Mgr. Hartmanová Markéta

MUNI
MED

Ústav zdravotnických věd

Lékařská fakulta

Masarykova univerzita

2023